

Изх. № 912/19.04.2019 г.

СТАНОВИЩЕ

на Български център за нестопанско право относно проекта на Правилник за прилагане на Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика, публикуван за обществено обсъждане на 22 март 2019 г.

Български център за нестопанско право (БЦНП) подкрепя изработване и прилагане на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление в България. От 2001г. БЦНП работи за създаване и прилагане на възможността за договаряне на публичните услуги към частни доставчици и изграждане на публично-частни партньорства¹. Част от нашите дейности са насочени към подкрепа на неправителствени организации за стартиране на предприемачески дейности, чрез които да решават важни социални проблеми и така да постигат дълготрайно социално въздействие върху различни уязвими групи или обществени сфери. В рамките на нашите програми са били подкрепени голям брой социални предприятия (над 160 организации), от чиято дейност има явен социален ефект.² БЦНП участва активно в дебата относно разработването и приемането на законова регламентация на социалното предприемачество в България. Като членове на работната група сме представяли няколкократно становища³ по отделните версии на законопроекта, като изразените в тях тези и предложения сме консултирали с действащи социални предприятия и организации, които членуват във Форум социални предприятия.⁴ Основната цел, от която сме се водили при подготовката на представените становища, както и в настоящото, е разработването на нормативна рамка, която да насърчава развитието и приноса на социалните предприятия към постигането на обществено значими резултати.

БЦНП подкрепя усилията на екипа на МТСП да бъде разработена правна рамка, която да насърчи развитието на екосистемата на социалните предприятия и социалното предприемачество в България. В тази посока е необходимо да се държи сметка за това, че създаването на Регистър на социалните предприятия (Регистър), предоставянето на правото на ползване на марката «продукт на социално предприятие» на отговарящите на законите изисквания и включените в регистъра субекти, както и възможността предприятията, отговарящи на по-завишените изисквания (клас А+), да кандидатстват за финансово подпомагане за обучение за повишаване на професионалната квалификация на наетите лица от уязвими групи (посочени в чл. 7, т. 4 ЗПССИ) или за учредяване на право на строеж или на

¹ Промените в закона за социално подпомагане 2002/2003г., Закон за предучилищно и училищно образование (2015), предложения за промени в закона за здравето (2017) и други.

² Ежегоден Базар на социалните предприятия, организиран от БЦНП <http://bcnl.org/news/malkoto-e-mnogo.html>; документален филм „Социално предприемачество или бизнес с мисия“, с автор Мария Чернева и продуцент Надя Обретенова: <https://www.youtube.com/watch?v=Tq7nj4zflI>

³ Становище на БЦНП от 17.10.2017г., общо становище, подкрепено от 27 организации от 10.11.2017г., Становище на БЦНП от 29 май 2018 г. относно проект за ЗПССИ

⁴ Форум „Социални предприятия в България“ (www.socialenterprise.bg) е неформално обединение на хора и организации, работещи в сферата на социалното предприемачество. Форумът способства за обмена на информация и за формирането на политики в областта, поставя проблемите на социалните предприемачи на национално ниво.

право на ползване върху имоти и вещи - частна общинска собственост, без търг или конкурс са само малка крачка към търсения положителен и насърчителен ефект върху развитието на социалното предприемачество у нас. Резултатите от тази крачка трябва да бъдат внимателно и навременно оценявани, с оглед на това кои социални предприятия ще подкрепят, колко и в какъв мащаб.

Считаме за важно на този етап да изложим конкретните си бележки по публикуваните за обсъждане проекти на правилник и приложения към него.

1. Основната цел на правилника за прилагането на закона е да уреди детайлно условията и реда за вписване на субектите в регистъра на социалните предприятия. В чл. 3, ал. 1 от проекта на ППЗПССИ се посочва, че за вписване в Регистъра е необходимо удостоверяването на условията по чл. 7 и 8 от ЗПССИ. Условията, на които следва да отговарят субектите на социалната и солидарната икономика, за да бъдат вписани в Регистъра обаче, са посочени в чл. 7, чл. 8 и **чл. 9** от ЗПССИ. В чл. 9 от ЗПССИ изрично се посочва в кои случаи изискванията по чл. 7, т.3 и чл. 8, т.2 за инвестиране на положителния финансов резултат на предприятието за осъществяване на социалната му дейност или цел се считат за изпълнени, когато не са достигнатите стойностите, посочени в цитираните разпоредби. С цел спазване на законовата рамка се налага **допълване на разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от проекта на ППЗПССИ**, като след думите *«които удостоверяват изпълнението на условията по чл. 7 и 8»* се постави запетая и се добави *«съответно чл. 9»*.
2. С оглед на посоченото в т.1 **съответна редакция се налага в чл. 4, ал. 1, т. 3 от проекта на правилника, както и в чл. 5, т.2, б. „а“**, където се цитират изискванията по чл. 7, т.3 и чл. 8, т.2 от ЗПССИ. **Съответно допълнение следва да бъде направено и в разпоредбата на чл. 7 от проекта на правилник.**
3. Приветстваме възприетия при разработването на проекта на правилник подход за намаляване на административната тежест за социалните предприятия, доколкото в чл. 6, ал. 1 от проекта изрично се посочва, че към заявлението за регистрация не е необходимо прилагането на документи, които са *«служебно известни или могат да бъдат осигурени чрез пряк и безплатен достъп до националните бази данни»*. Наред с това обаче, за точното разбиране и спазване на изискванията от субектите на социалната и солидарна икономика, е препоръчително **в края на заявленията, които те ще попълват с искане за включване в Регистъра, да има списък на изискуемите документи с възможност за отбелязване на конкретно приложените от заявителя такива.**
4. Подобно изясняване е необходимо и във връзка с изпълнението на задълженията по чл. 10, ал. 11 и 12 от ЗПССИ – цитираните разпоредби въвеждат конкретни срокове, в които вписаните в Регистъра социални предприятия следва да документират, че продължават да отговарят на изискванията на закона. Не става ясна формата (например, нарочно уведомление), чрез която да се подават документите, удостоверяващи основанията за продължаване регистрацията на конкретното социално предприятие в Регистъра. В този случай, отново с цел точно и ясно изпълнение на задълженията от субектите, е препоръчително да бъдат посочени и кои документи следва да бъдат предоставени за изпълнение на задълженията по чл. 10, ал. 11 и 12 от ЗПССИ.

5. Съгласно чл. 10, ал. 18 от ЗПССИ заявленията и уведомленията, както и документите, могат да се подават на хартиен носител или в електронна форма. Чл. 7 от проекта на правилник това обстоятелство изрично се посочва, като **остава неясно как точно ще е възможно подаването на документите по електронен път.**
6. Наименованията на Приложение № 1 и Приложение № 2 така, както са посочени в проекта на правилника, са идентични, доколкото и препращат към един и същи текст в него (чл. 3). Отново с цел изясняване и точно спазване на задълженията от субектите, е **препоръчително в наименованията на приложенията да бъде посочен класа социално предприятие или цитирани законовите разпоредби, в които са посочени изискванията за съответния клас социално предприятие. Същото се отнася и за наименованията на самите заявления, които съвпадат.**
7. **Редакционна поправка** е необходима в Приложение № 1, част «Основание за вписване», където неточно са посочени като алинеи, а не точки разпоредбите от ЗПССИ.
8. Формата на Приложение № 3 е препоръчително да **включва волеизявление на заявителя, че иска заличаване на социалното предприятие от Регистъра, а не само изписване на идентификационните данни.** Наред с това, достатъчно следва да бъде посочването на наименование, идентификационен номер и номер на удостоверението за вписване в регистъра, за да се идентифицира субектът, доколкото останалите данни вече са подадени при вписване в регистъра и са известни.

По отношение на правилника, като единствения подзаконов нормативен акт, към който законът създава правна делегация, е необходимо да се доразвият текстове, които да дават яснота по отношение на ползването на предвидените от закона механизми за подкрепа на регистрираните социални предприятия – например, как се уведмяват други държавни институции, които явно чрез собствени програми ще подкрепят социални предприятия, за това, че някои са заличени.

Предвид изложените по-горе бележки и предложения считаме, че е важно текстовете на така представения проект на правилник да бъдат прецизирани и съответно редактирани, за да бъдат ясни и точни, предполагащи също така ясно и точно спазване на задълженията на субектите на социалната и солидарна икономика, които искат да бъдат вписани в Регистъра на социалните предприятия. Наред с това, считаме за необходимо да се въведат механизми, които да позволяват проследяване на ефекта от регулаторната рамка, чийто краен ефект трябва да бъде единствено създаването на благоприятна среда за дейността на социалните предприятия и насърчаване развитието на екосистемата на социалното предприемачество в България.

С уважение,

Надя Шабани,

Директор БЦНП